

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XLI. De Restitutionibus in integrum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

Ecclesie constitutione adjuncti. Votum autem hoc, siue expressum siue tacitum, irritum facit iustus metus, *c. 1. h. t.* Nihil facit, quod Ordini sit adjunctum continentiae votum, quia hoc non iure divino, sed humano, ut dicitur inf. *ad tit. de Clericis conjug.* Ut per metum, qui humana rescindit, impediatur ejus obligatio.

Nihil obstat prius argumentum, cum tantum procedat, quando est eadem ratio principalis & accessorii: quae hic non est eadem, cum ad characteris impressionem sufficiat quaecunque voluntas, ad votum autem continentiae libera desideretur, *d. c. 1.* Nihil etiam obstat secundum; quia baptismus continet professionem religionis, ad quam nascitur obligatio ex mera natura Sacramenti, posita quaecunque voluntate, ut eam metus irritare nequeat tamquam juri divino adnexam. In voto autem aliud est, quod ex institutione Ecclesiae adest, quae requirit libertatem omnimodam. Ita *Glof. d. c. 3. v. Conditionaliter Nav. Conf. 3 n. 8. & conf. 4. n. 8. & seq. h. t.* ubi illam tradit esse communem opinionem. Quo modo talis poterit ad nuptias transire, non requisita ulla dispensatione Pontificia: nisi tamen, cessante metu, approbaverit susceptum Ordinem, siue verbo siue facto, etiam semel eo usus citra coactionem, quia actum ratificando facit eum voluntarium, cogiturque continere, quatenus non subest error. *Navarr. d. Conf. 4. n. 8. & 9.*

TITULUS XLI.

De Restitutionibus in integrum.

SUMMARIUM.

1. Restitutio in integrum quid, & ex qua causa fiat.
2. Ecclesia, exemplo minorum, restituitur.
3. Restitutio contra quem petatur.
4. An detur minori laico in renuntiatione beneficii?
5. An si beneficium alteri sit collatum?
6. Restitutio coram quo iudice petenda.
7. Quo modo & intra quod tempus.
8. Non nisi semel super eadem repeti potest.
9. Effectus imperatae restitutionis.

Restitutio est causa redintegratio: estque extraordinarium remedium, quo laesus in

jus pristinum restituitur ex justa causa, quam dat metus, dolus aduersarij, absentia, alia vel simili; modo causa probetur: quamvis si non plenè probetur, concedatur nihilominus in causa favorabili, *c. 4. h. t.* uti est matrimonium. Ponit & justam causam aetas minor, quatenus per eam caustata laesio, ut traditur *Cod. De in integr. restitut. minor. & D. De minorib.* Minorum jure gaudet Ecclesia, si vendendo, locando laesa fuerit: restituitur enim, salvo tamen pretio emptori aut conductori, & sumptibus, si quos fecit, *c. 1. hoc tit.* Item si confitendo fuerit laesa, *c. 2. eod. in. 6.* aut omitendo probationem necessariam, *c. 3. h. t.* Non obstante termino juris exclusivo. Procedit ea restitutio etiam contra sententiam Papae, *c. 1. h. tit. arg. l. Minor. 18. §. 5. D. De Minorib. & c.* Non obstante facto Praelati, quo Ecclesia laesa fuit, nec negligentia procuratoris, qui jura Ecclesiae non produxit, *c. 2. h. t.*

Petit contra quemcumque, à quo laesio contigit, adeo ut Ecclesia contra Ecclesiam eam petat, *d. c. 3. h. t. & l. Si minor. 24. De minorib.* Non obstante, quod privilegiatus non utatur suo privilegio contra privilegium, & possessori habeatur prior: hoc enim verum est, quando utrimque est par causa; hic autem est impar, cum alter de damno vitando agat, alter lucrum capret.

Quaeritur autem, An detur restitutio in integrum minori laico in renuntiatione beneficii R. Ita rectè dici, & velle *Covar. lib. 1. Var. Resol. cap. 5. nu. 3.* nixum tam multorum auctoritate, quam ratione; quia minores laicos jura passim volunt restitui, nusquam excepta laesione, quae circa beneficium contingit. Cui non obstat, quod in beneficiis habeatur major, ut constituere possit procuratorem, *c. fin. De iudic. in 6.* minor autem quia minor, non etiam quia major, restituitur: nam non ideo minor esse, ejusque beneficii uti desinit, cum concessio unius beneficii non debeat causare detrimentum: quoad aliud, quod hic foret. Vid. *Gomel. ad Reg. De triennali post. qu. 15.*

Quaestio major est, An restitutio procedat, si beneficium alteri sit collatum? R. Possidet non procedere per l. *Quod si minor. 24. §. Scavola De minorib.* ubi non succurritur minori,

minoris, nisi re integra, hoc autem casu non integra res, Vult tamen Covar. *d. loco*, nihilominus restitutionem competere, ex regula generali, quod minori læso sit salva restitutio. Non obstat *d. §. Scavola*, quia agit in casu, quo agitur de lucro captando, scilicet acquirenda hereditate repudiata, non etiam de damno vitando, uti hac in questione, Gomez. *d. 9. 15. Vid. Molina de iust. & iure, Disp. 573. vers. utrum autem.*

6 Restitutionis petitio proponenda est coram adversarii ordinario; *l. 2. C. Vbi & apud quem restit. peti deb.* Sequitur enim actor forum rei. Sit tamen eorum major, contra eius sententiam imploratur, *d. l. Minor 12. D. de minorib.* quia minori in maiorem cum non sit iurisdicchio minus conveniens per illum huius sententias rescindi.

Clericus contra laicum acturus, eam petere debet coram laico, nam & ipse forum rei sequitur, nisi agatur causa Ecclesiastica, quæ tractanda coram suo iudice, ut dicitur infra *de foro compet.* Coram arbitro non rectè proponitur, *l. 1. C. Vbi & apud quem restit.* cum iurisdictionem non habeat. Non potest etiam coram delegato proponi, nisi specialiter demandetur, aut in commissio negotio incidat, *e. pen. h. r.* aut datus sit ad universitatem causarum, qualis habetur in ista ordinarii, aut datus à Pontifice, cui est jus pinguius, ut dictum supra, *Tit. 29.*

Rectè ut Censeatur petita: petenda est libello, *e. 5. h. r.* Citanda pars ne causa, quæ alios tangit, temerè iis inconsultis mutetur, *e. quod omnes de R. I. in 6.* Proponenda intra quadriennium, *l. fin. C. de temporib. in integ. rest.* Quod & Ecclesiæ currit, numerandum à die læsionis, *Clement. un. h. r. minori ab inchoato anno xxvi. d. l. fin.* Postea frustra petitur, nisi rationale quid subsit, quod aliud suadeat, *e. 2. eod. in 6 ubi Glos.* Restitutioni ex causa metus, aut doli brevius tempus præscriptum, illi scilicet anni, huic biennii, ut patet ex *Tit. D. & Cod. de his qua vi & dolo.*

7 Non solet autem restitutio super aliqua re peti nisi semel: nam rejecta iterato cum effectu non petitur, *e. fin. h. r.* cum bis super eadem re nemo experiat, & videatur deesse justa causa, nisi tamen nova emerit.

Effectus petitiæ contra sententiam restitutionis est, ut executio ejus suspendatur, nisi subsit malicia in detrimentum alterius, *e. 6. h. r.* Probata causa læsionis facit causam redintegrari illi, qui se læsum probavit, non tamen ultra quàm læsus est, *Clem. un. h. r.*

TITULUS XLII.

De alienatione judicij mutandi causa facta.

SUMMARIUM.

1. Quid hoc casu obtineat jure D. & Cod.
2. Alienatio hujusmodi non nocet impetrationi rescripti.
3. Cessiones in Clericos fieri prohibentur.

Lætitur & pars alienatione rei judicij mutandi causæ, aut in personam potentiorum, ut agere volenti durior sit ejus persecutio. Cui rei occurritur jure Digest. concessa actione in factum quanti interest, jure Codicis in rem contra possessorem. * Statuitur hoc tit, alienationem ejusmodi in fraudem rescripti impetrati non obesse, quominus cogatur possessor, in quem alienatio est facta, comparere ex vi ipsius rescripti, *e. 1. h. r.* ubi appellatio à diversa parte nullus dicitur esse momenti. * Prohibentur etiam cessiones in Clericos, ne forti mutatione durior fiat adversarii conditio *e. 2. h. r.*

TITULUS XLIII.

De Arbitris.

SUMMARIUM.

1. Arbitrorum duo genera.
2. In arbitrum qui compromittans.
3. In quos compromittatur.
4. Compromittatur in unum vel plures.
5. Arbitri inter se discordes non eligunt tertium.
6. Licet sint concordēs in eligendo tertium.
7. Super quibus rebus compromittatur, vel non.
8. Arbitrium suscipere est voluntatis susceptum implere est necessitatis.
9. Ex arbitrio an & qua actio competat.